

Asia: VN/16430/2026

Lausuntopyyntö karhukiintiöasetuksesta metsästysvuodelle 2026-2027

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

WWF:n kanta asiaan tiivistetysti

Karhu kuuluu luontodirektiivin liitteen IV mukaisiin tiukasti suojeltaviin lajeihin. Tämän vuoksi Suomi voi säätää kansallisesti ainoastaan luontodirektiivin 16 artiklassa säädettyjen edellytysten täytyessä siitä, että luontodirektiivin 12 artiklasta johdettavasta karhun metsästyskiellosta voidaan poiketa.

WWF ei kategorisesti vastusta suotuisalla suojelun tasolla olevan karhun metsästystä. Edellytyksenä kuitenkin on, että metsästys täyttää luontodirektiivin 16 artiklan mukaiset vaatimukset.

WWF katsoo, ettei kiintiömetsästysasetukseen perustuva karhun kiintiömetsästys voi täyttää luontodirektiivin 16 artiklasta johdettavia EU-oikeudellisia vaatimuksia. WWF on lähettänyt helmikuussa 2026 Euroopan komissiolle kantelun metsästyslain muutoksesta (1292/2025), jolla luotiin muun muassa edellytykset karhun kiintiömetsästykselle koko maassa. Näin ollen WWF:n kantelussa esittämät argumentit asetukseen perustuvan kiintiömetsästyksen EU-oikeuden vastaisuudesta koskevat myös poronhoitoalueella tapahtuvaa karhun kiintiömetsästystä.

Estääkseen EU-oikeuden vastaisen asetukseen perustuvan karhun kiintiömetsästyksen WWF katsoo, että maa- ja metsätalousministeriön tulisi jättää poronhoitoaluetta koskeva karhukiintiöasetus kokonaan antamatta.

Korkeimman hallinto-oikeuden antaman ennakkopäätöksen KHO 2026:33 myötä maa- ja metsätalousministeriö on todennut, että poronhoitoalueen ulkopuolella karhukannan tiheydestä johtuviin ongelmiin on mahdollista alkaa myöntää lainmukaisia kannanhoidollisia poikkeuslupia.

WWF katsoo, että myös poronhoitoalueella karhun aiheuttamiin vahinkoihin tulisi puuttua kiintiömetsästyksen sijaan yksinomaan poikkeuslupajärjestelmän mukaisilla luvilla.

Tämän vuoksi WWF esittää, että ministeriö valmistelisi nyt lausunnolla olevan asetusluonnoksen jatkovalmistelun sijaan asetuksen poronhoitoalueella metsästyslain 41 a §:n mukaisten poikkeuslupien perusteella saaliiksi saatujen karhujen suurimmasta sallitusta saalismäärästä.

Riippumatta siitä, miten karhunmetsästyksen päätetään poronhoitoalueella järjestää, WWF korostaa, että ihmisten ja karhun rinnakkaiselon mahdollistamiseksi on tärkeää keskittyä kehittämään keinoja, joilla tiheästä karhukannasta aiheutuvia sosioekonomisia haittoja voidaan vähentää tehokkaasti ennakolta. Karhukannasta aiheutuvien haittojen ennaltaehkäisy on aina oltava ensisijainen keino karhujen metsästyksen nähdessä.

WWF perustelee seuraavassa tarkemmin kantansa asetukseen perustuvan kiintiömetsästyksen EU-oikeuden vastaisuudesta:

Asetukseen perustuvan karhun kiintiömetsästyksen EU-oikeuden vastaisuus

Tapauskohtaisen harkinnan puuttuminen

Asetusmuistioluonnoksessa todetaan asianmukaisesti, että luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti karhun suojelusta poikkeaminen on mahdollista vain, jos 1) toimenpiteelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, 2) poikkeaminen ei vaaranna lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä tai saavuttamista ja 3) poikkeaminen perustuu johonkin luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädetyistä poikkeamisperusteista.

Asetusmuistioluonnoksessa tuodaan myös asianmukaisesti esille, että luontodirektiivi edellyttää kansalliselta viranomaiselta tapauskohtaista harkintaa. Euroopan unionin tuomioistuin (EUT) on nimittäin todennut, että päämäärät, joihin poikkeuksella väitetään pyrittävän, on tuotava poikkeuspäätöksessä esiin selvästi ja täsmällisesti sekä perusteltava asianmukaisesti. Tämä johtuu siitä, että luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohtaan perustuvaa poikkeusta voidaan soveltaa vain konkreettisesti ja tapauskohtaisesti erityisten vaatimusten täyttämiseksi erityistilanteissa. (asia C-674/17, kohta 41.)

Edellä esitetyn kanssa yhdenmukaisesti EUT on todennut myös, että luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohta velvoittaa jäsenvaltiot esittämään täsmälliset ja asianmukaiset perustelut sille, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole niiden päämäärien saavuttamiseksi, joihin poikkeuksen tueksi on vedottu. Tämän vuoksi tuomioistuin on katsonut, että poikkeuslupia myönnettäessä on osoitettava asiassa merkitykselliseen parhaaseen tieteelliseen ja tekniseen asiantuntemukseen tukeutumalla, ettei tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi kyseisessä yksittäistapauksessa vallitsevissa olosuhteissa ole muuta tyydyttävää ratkaisua. (ibid., kohdat 49 ja 51.)

Edellä esitetyn perusteella WWF katsoo, että luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohtaan perustuvaa poikkeusta koskeva tapauskohtaisen harkinnan vaatimus on ymmärrettävä vaatimukseksi varmistaa, että luontodirektiivin 16 artiklan mukaiset poikkeamisedellytykset täyttyvät kussakin yksittäisessä karhun suojelusta poikkeamista koskevassa tapauksessa.

Asetusluonnoksen 1 §:n mukaan poronhoitoalueella karhun kiintiömetsästyksen tavoitteena on pitää karhujen aiheuttamat porovahingot kohtuullisella tasolla. Asetusmuistiossa tätä tavoitetta taustoitetaan kuitenkin kuvaamalla karhujen aiheuttamia porovahinkoja koko poronhoitoalueen tasolla ja esittämällä menneiden vuosien tilastoja karhujen aiheuttamien porovahinkojen laskennallisista korvaussummista.

Koska poronhoitoalue kattaa 36 prosenttia Suomen pinta-alasta, WWF pitää selvänä, ettei koko poronhoitoaluetta koskevalla karhukiintiöasetuksella voida varmistua siitä, että sen nojalla tapahtuva karhun suojelusta poikkeaminen perustuisi tapauskohtaisen harkinnan vaatimuksen mukaisesti kussakin yksittäisessä tapauksessa konkreettiseen tarpeeseen pitää karhujen aiheuttamat porovahingot kohtuullisella tasolla, ja että tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi ei kyseisessä tilanteessa olisi käytettävissä muuta tyydyttävää ratkaisua.

Muun tyydyttävän ratkaisun olemassaolosta

Viimeisimmän Suomen karhukannan hoitosuunnitelman mukaan karhun kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan pyrkiä säilyttämään karhujen tiheys sellaisella tasolla, että haitat ja vahingot luonnonvaraiselle riistalle pysyvät sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti hyväksyttävänä.

Suomessa karhun kannanhoidollinen metsästys on kuitenkin viime vuosina estynyt, koska hallinto-oikeudet eivät ole katsoneet kannanhoidollisten poikkeuslupapäätösten täyttävän luontodirektiivin vaatimuksia (ks. esim. KHO 2023:100).

Tuoreessa korkeimman hallinto-oikeuden antamassa ennakkopäätöksessä (KHO 2026:36) KHO kuitenkin toteaa, että Suomen riistakeskuksen vuonna 2025 myöntämä kannanhoidollinen poikkeuslupa 15 karhun tappamiseen Joensuun ja Enon riistanhoitoyhdistysten alueella oli lainmukainen.

KHO:n tuore ratkaisu on omiaan vahvistamaan, että myös karhujen aiheuttamia porovahinkoja on tosiasiallisesti mahdollista vähentää asetukseen perustuvan kiintiömetsästyksen sijaan metsästyslain 41 a §:n 3 momentin mukaisilla kannanhoidollisilla poikkeusluvilla. Näin ollen poronhoitoalueella asetukseen perustuvan karhun kiintiömetsästyksen ei voida katsoa täyttävän luontodirektiivin 16 artiklan mukaista muun tyydyttävän ratkaisun puuttumisen vaatimusta.

Nimenomaisen luvan puuttuminen

Kiintiömetsästysasetuksen nojalla tapahtuvaa karhun kiintiömetsästystä on perusteltua pitää luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisena poikkeusperusteena. Tämän poikkeusperusteen mukaisesti jäsenvaltiot voivat poiketa karhun suojelusta salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

Säännökseen sisältyvän tiukasti valvottujen olojen periaatteen on katsottu Euroopan komission ohjeasiakirjassa (2021/C 496/01, kohta 3–46) viittaavan siihen, että tämäntyyppiselle poikkeukselle on oltava selkeä lupa.

Tällaisen luvan puuttuessa kiintiömetsästysasetukseen perustuvasta karhun kiintiömetsästyksestä, WWF katsoo, ettei kyseisen metsästyksen voida katsoa täyttävän luontodirektiivin 16 artiklan mukaisia vaatimuksia.

Tehokkaan oikeussuojan vaatimuksen puuttuminen

Nimenomaisen lupapäätöksen puuttuessa karhukiintiöasetukseen perustuvaan karhun kiintiömetsästyksen ei liity muutoksenhakumahdollisuutta.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 19 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on kuitenkin säädettävä tarvittavista muutoksenhakukeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla. Euroopan unionin tuomioistuin on lisäksi useissa tapauksissa vahvistanut, että yhteisön oikeudessa edellytetään, että kansallisessa lainsäädännössä ei loukata yksilön oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan, minkä vuoksi jäsenvaltioiden on luotava

oikeussuojakeinojen ja menettelyjen järjestelmä, jolla voidaan varmistaa kyseisen oikeuden kunnioittaminen (asia C-432/05, kohta 42 ja siinä viitattu oikeuskäytäntö. Ks. myös asia C-240/09, kohta 47 ja siinä viitattu oikeuskäytäntö).

Kun yksilöillä ei ole karhukiintiöasetukseen perustuvassa karhun kiintiömetsästyksessä mahdollisuutta viedä kyseisen metsästyksen luontodirektiivin mukaisuutta tuomioistuimen arvioitavaksi, WWF katsoo, ettei kiintiömetsästysasetukseen perustuva karhun kiintiömetsästys täytä EU-oikeuden tehokkaan oikeussuojan vaatimusta.

Yhteenveto

Edellä esitetyn perusteella WWF katsoo, ettei asetukseen perustuva karhun kiintiömetsästys täytä 1) EUT:n edellyttämällä tavalla tapauskohtaisen harkinnan vaatimusta; 2) luontodirektiivin 16 artiklasta johdettavaa vaatimusta muun tyydyttävän ratkaisun puuttumisesta sekä nimenomaisen luvan tarpeesta; eikä 3) vaatimusta EU-oikeuden tehokkaasta oikeussuojasta.

Näin ollen WWF katsoo, että karhun metsästyksen EU-oikeuden mukaisuuden varmistamiseksi maa- ja metsätalousministeriön tulisi jättää poronhoitoaluetta koskeva karhukiintiöasetus kokonaan antamatta ja valmistella sen sijaan asetus poronhoitoalueella metsästyslain 41 a §:n mukaisten poikkeuslupien perusteella saaliiksi saatujen karhujen suurimmasta sallitusta saalismäärästä.

WWF Suomi sr

Elina Erkkilä

Suojelujohtaja

Petteri Tolvanen

Ohjelmajohtaja, suomalainen luonto

Lausunnon valmisteluun on osallistunut myös avustava ympäristöoikeuden asiantuntija Taika Tiesmaa.

Tolvanen Petteri
WWF Suomi